

Topografické plochy – přednáška

Zemský povrch je obvykle členitý a nepravidelný, utvářený působením přírodních sil $\Rightarrow$ v technické praxi se proto nahrazuje **topografickou plochou (TP)**, která má přibližně stejný průběh.

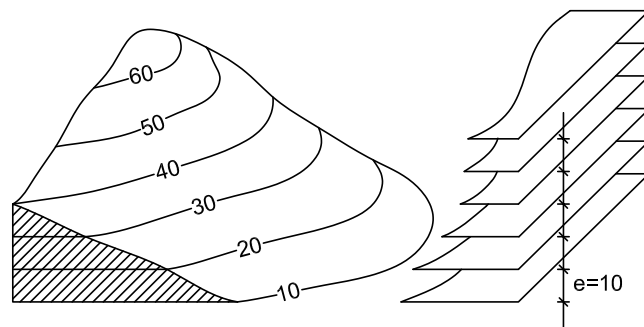
K zobrazení malých částí zemského povrchu používáme **kótované promítání**.

Topografické plochy patří mezi tzv. grafické plochy, jež nelze přesně matematicky vyjádřit.

Topografické plochy proto zadáváme soustavou výškově kótovaných bodů nebo **vrstevnicemi** nebo obojím a mezi těmito prvky nahrazujeme zemský povrch přímkovými plochami.

Předpokládáme, že topografická plocha spočívá na vodorovné rovině.

- Hlavní roviny protínají TP v křivkách, které se nazývají **vrstevnice**.
- Vzdálenost sousedních hlavních rovin se nazývá **ekvidistance**.
- e se volí konstantní, zpravidla $e = 1\text{ m}, 5\text{ m}, 10\text{ m}, \dots$; čím je ekvidistance menší, tím je přesněji určena TP.

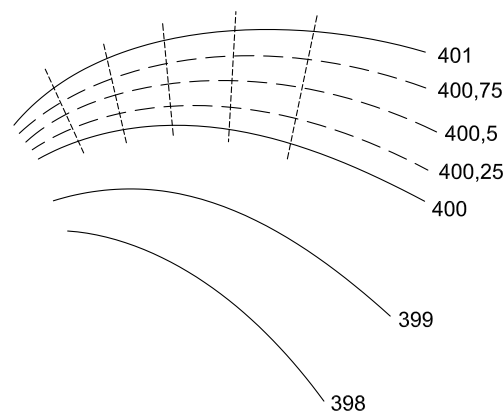
Souhrn kótovaných průmětů vrstevnic tvoří tzv. **vrstevnicový plán**.

Při zobrazování topografické plochy udáváme měřítko $1 : M$, což je poměr úsečky změřené na mapě ku odpovídající délce ve skutečnosti.

Křivky na topografické ploše

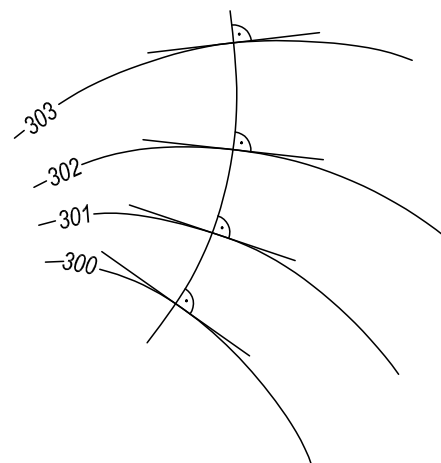
Vrstevnice

- křivka na TP spojující body o stejné nadmořské výšce
- vrstevnice sestrojujeme **interpolací** – zaměřenými body prokládáme křivku
- **lineární interpolace** – zaměřené body spojujeme úsečkami (v případě, že mezi jednotlivými body předpokládáme přímkový spád)
- **mezivrstevnice** – vložené vrstevnice

Spádnice

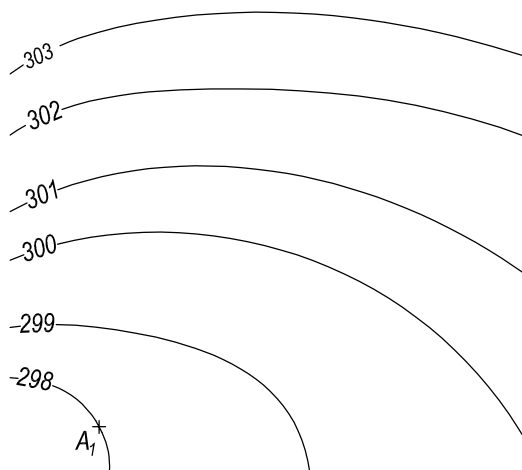
- křivka na TP spojující body, které leží ve směru jejího největšího spádu
- protíná všechny vrstevnice v pravém úhlu
- v každém průsečíku spádnice a vrstevnice jsou tečny k oběma křivkám navzájem kolmé

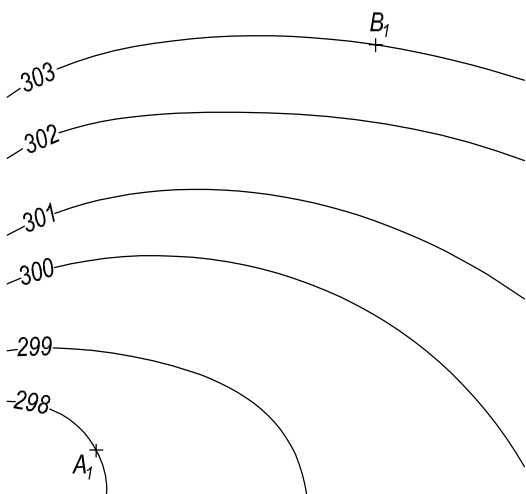
Křivka stálého spádu

- uplatňuje se při návrhu komunikace stálého spádu
- křivka stálého spádu má konstantní interval $i \Rightarrow$ úseky čáry mezi vrstevnicemi jsou stejné a rovnají se intervalům i
- vést křivku stálého spádu na TP není možné, je-li interval křivky i menší, než vzdálenost průmětů sousedních vrstevnic

Př.: Bodem A ved'te čáru spádu 4/7. Měřítko je 1:100.

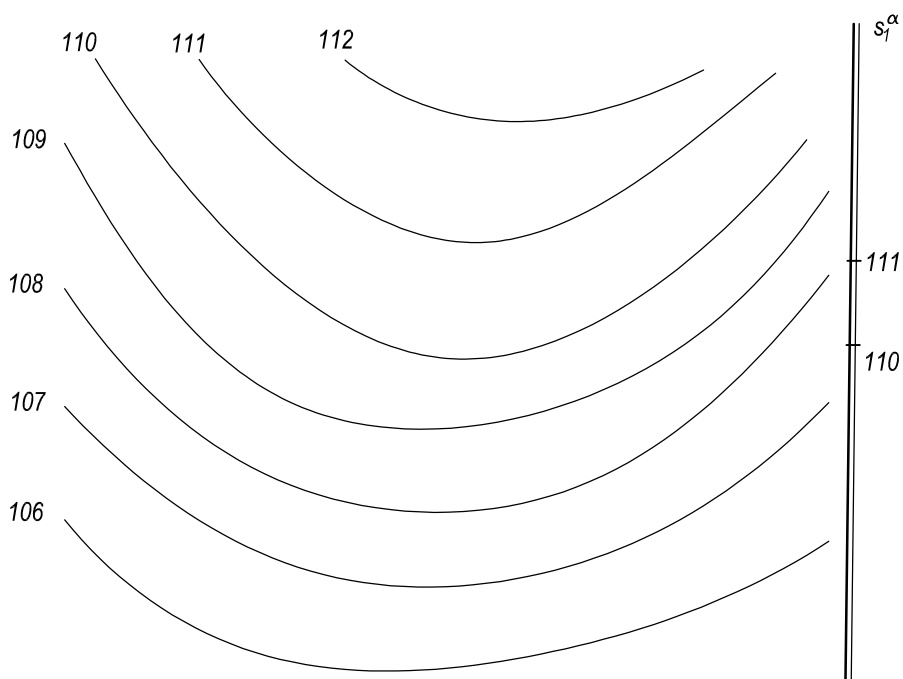

Př.: Body A, B spojte čarou konstantního spádu.

Řez topografické plochy rovinou

Př.: Sestrojte řez topografické plochy rovinou α danou spádovým měřítkem.

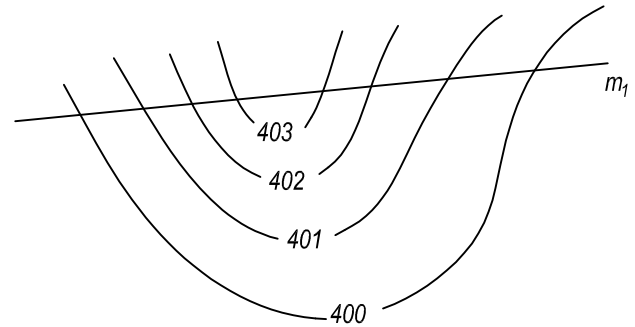

Profily

Příčný profil je řez topografické plochy promítací rovinou.

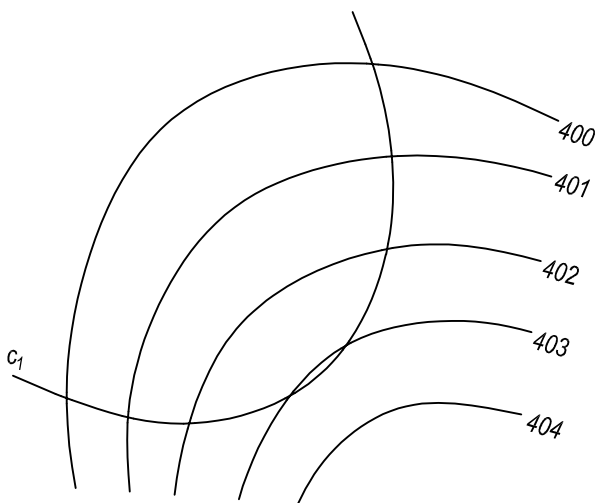
Tvar křivky řezu získáme sklopením promítací roviny do průmětny nebo do zvolené hlavní (vodorovné) roviny.

Př.: Sestrojte příčný profil podél přímky m .
Měřítko je 1:200.

Podélný profil topografické plochy podél dané křivky c vytvoříme tak, že každým bodem křivky c na TP vedeme promítací přímkou. Množina těchto promítacích přímek vytvoří promítací válcovou plochu, kterou rozvineme a sklopíme.

Př.: Sestrojte podélný profil podél křivky c . Měřítko je 1:100.

Spojení objektů s topografickou plochou

Trasování - vyhledání nejvhodnějšího směru na TP při projektování inženýrských staveb.

Podmínky pro určení nejvhodnějšího směru - **trasy** - projektované komunikace jsou dány v normami.

Komunikace zpravidla nemohou sledovat všude povrch topografické plochy

- některé úseky jsou umístěny nad terénem, v těchto úsecích musíme nasypat zeminu, vznikne **násyp** pro komunikaci,
- některé úseky komunikace jsou pod terénem, zeminu v těchto místech musíme vykopat a vznikne **výkop**.

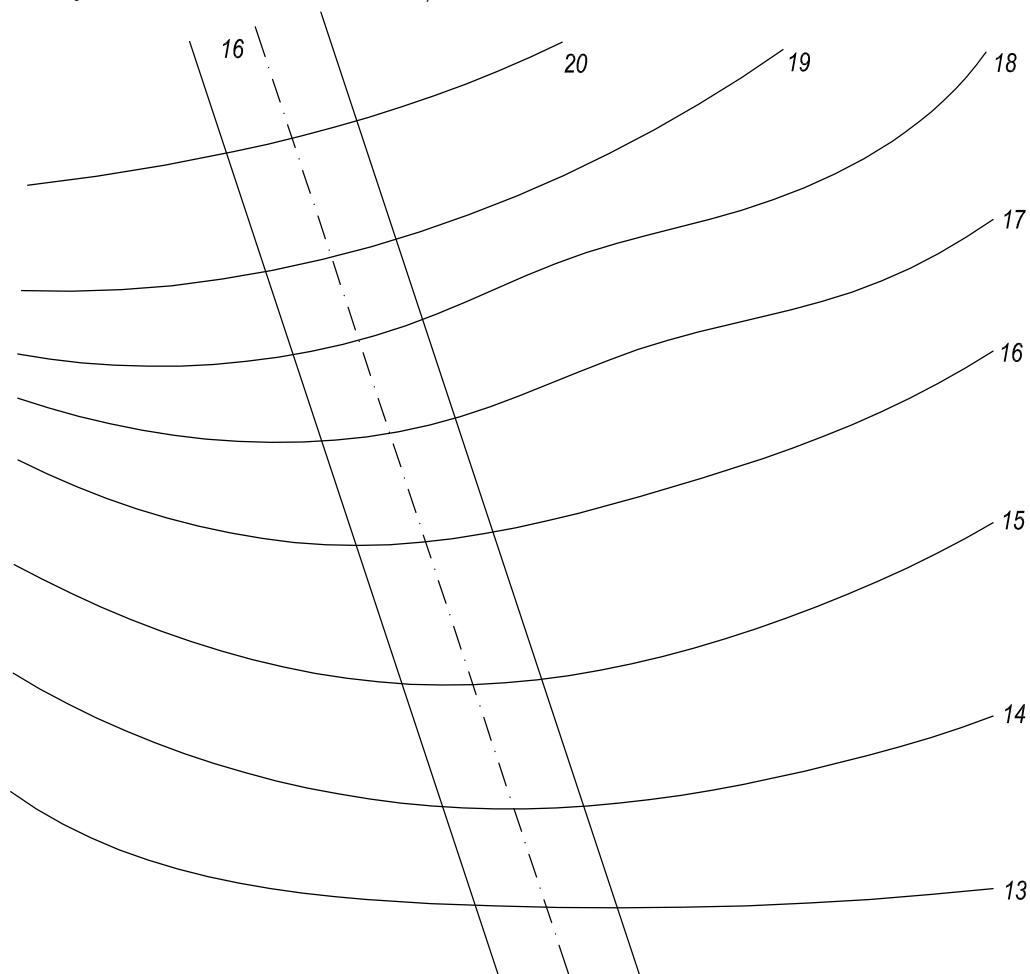
niveleta - osa komunikace

korunní hrany - okraje komunikace

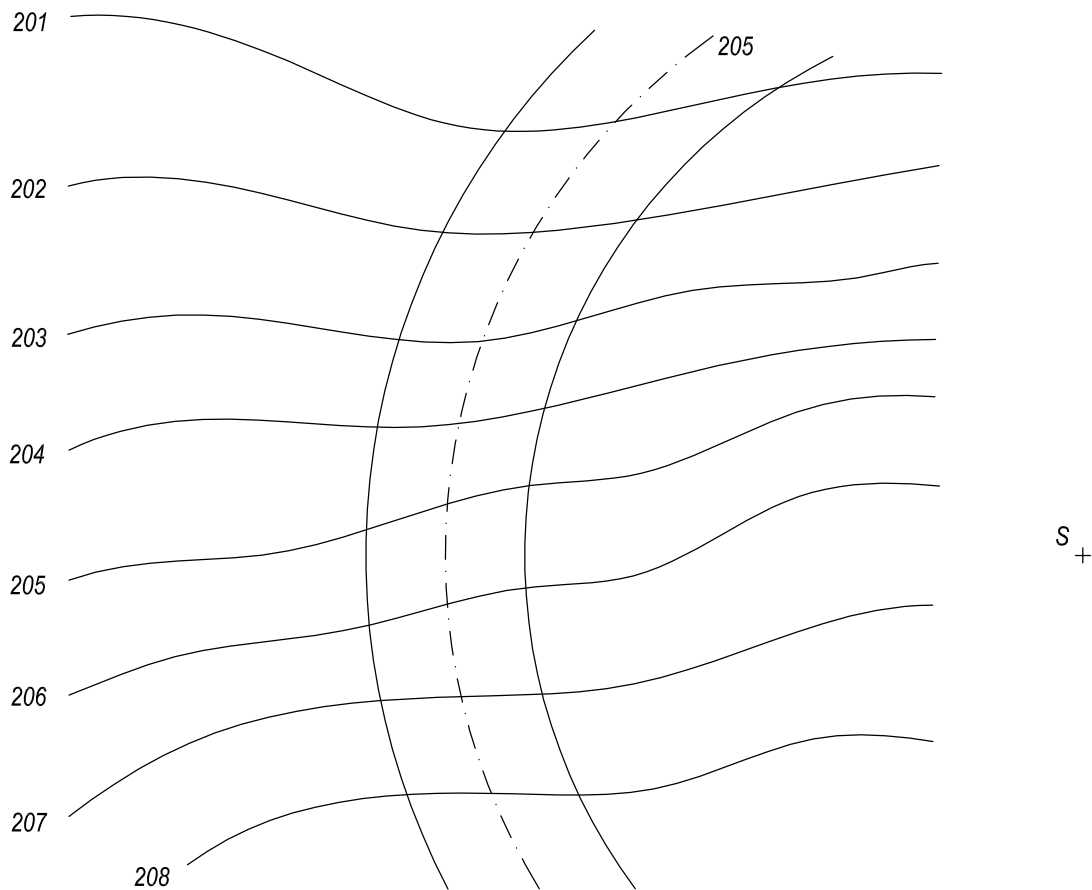
nulová čára - čára oddělující na TP násypy a výkopy

nulové body - průsečíky nulové čáry s korunními hranami

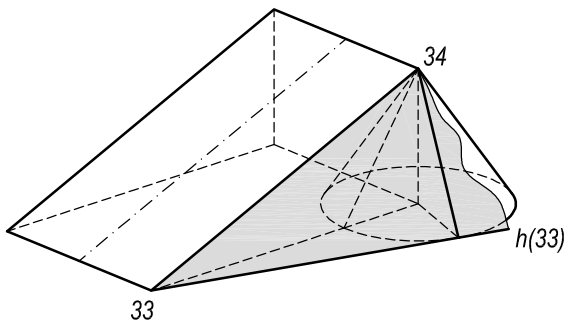
Př.: Je dána vodorovná komunikace ve vrstevní rovině o kótě 13, terén je určený vrstevnicovým plánem. Vyřešte spojení cesty s terénem. $s_n = 1$, $s_v = 5/3$, M 1:100.

Př.: Je dána vodorovná komunikace ve vrstevní rovině o kótě 205, terén je určený vrstevnicovým plánem. Vyřešte spojení cesty s terénem, je-li spád násypů $s_n = 4/3$, spád výkopů $s_v = 2$ a měřítko 1:100.

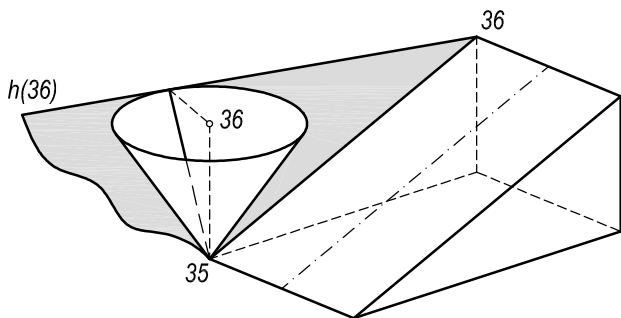

Př.: Korunní hranou cesty proložte násypovou rovinu spádu 4/5, měřítko je 1 : 100.

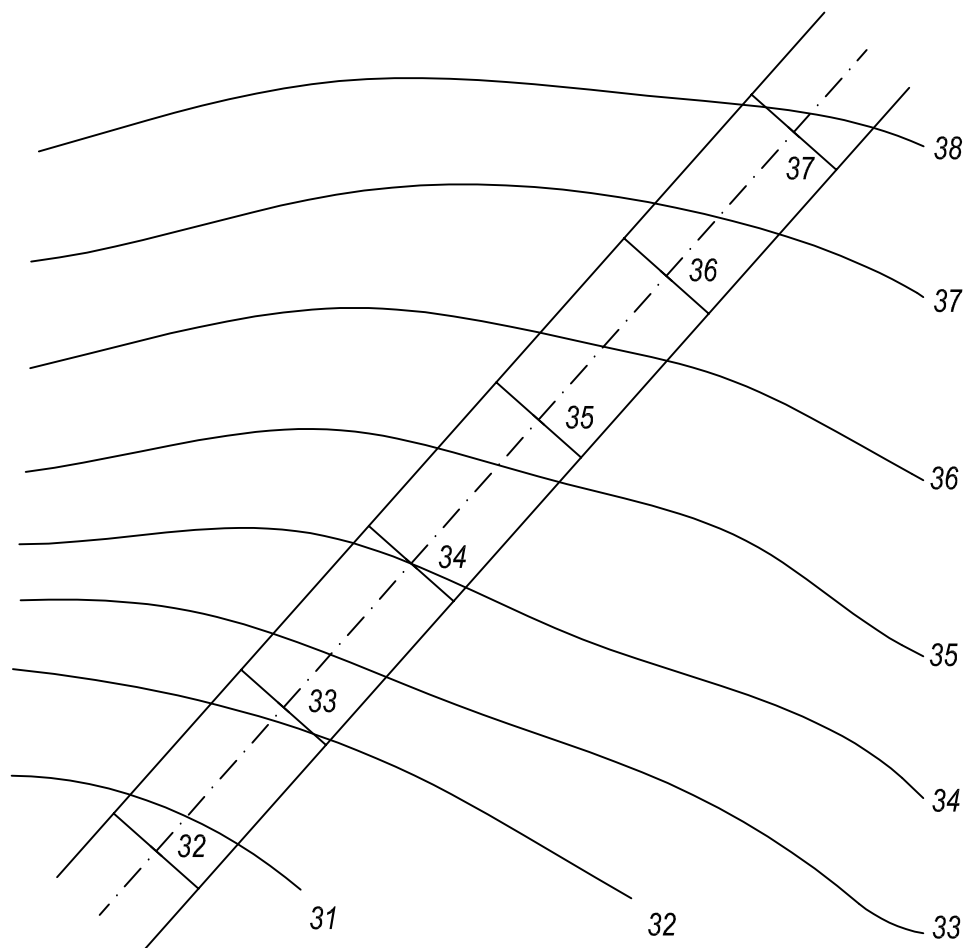
32	33	34	

Př.: Korunní hranou cesty proložte výkopovou rovinu spádu 4/3, měřítko je 1 : 100.

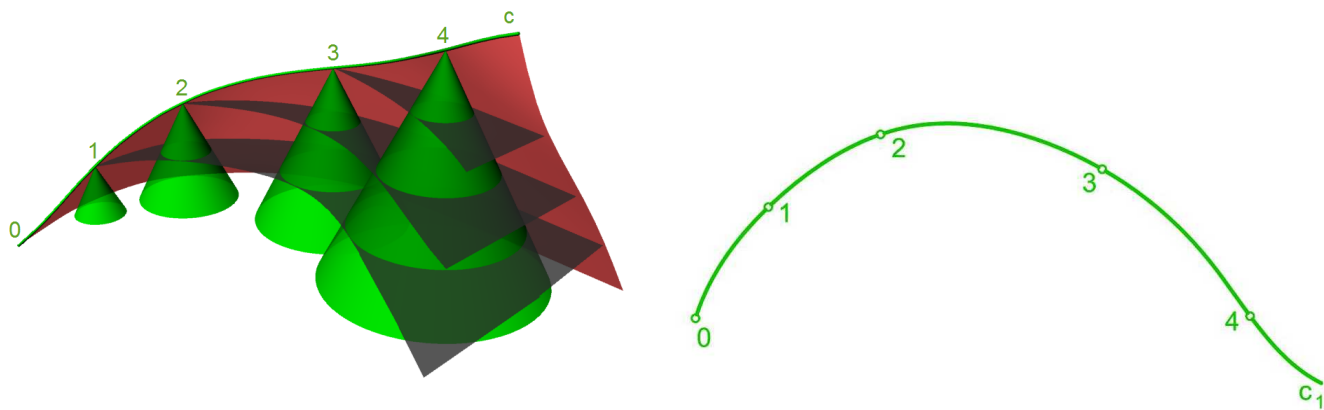

34	35	36	

Př.: Na terénu určeném vrstevnicovým plánem je dána cesta se stálým spádem. Vyřešte spojení cesty s terénem, je-li spád násypů $s_N = 1/2$ a spád výkopů $s_V = 2/3$. Měřítko je 1:200.

Př.: Danou prostorovou křivkou proložte násypovou rovinu spádu 2, měřítko je 1 : 100.

Př.: Na terénu určeném vrstevnicovým plánem je dána cesta se stálým spádem. Vyřešte spojení cesty s terénem, je-li spád násypů $s_N = 2/3$ a spád výkopů $s_V = 1$. Měřítko je 1:200.

